

גזרת נח"ע"ז/י (נע"ז/י) - תשובות

תרגיל 1

צורות העתיד בבניין קל (ע"י) ובבניין הפעיל (ע"ו) זהות. כדי להבחין ביניהן יש להטות את הפועל לזמן עבר. נתחו את הפעלים לשורש ולבניין תוך הבחנה בין שני הבניינים.

1. הִבֵּיאוּ את הספרים לספרייה!	ב-ו-א הפעיל	2. החזאי הודיע שגלי הים יִצִיפו את האי.	צ-ו-פ הפעיל
3. הטייסת תִּטֵּס היום את המטוס.	ט-ו-ס הפעיל	4. מתי תִּבְיֵן את דבריי?	ב-י-נ הפעיל
5. המדריך יִרִץ אותי במעלה ההר.	ר-ו-צ הפעיל	6. דבריו יִעִדוּ על מורשתו.	ע-ו-ד הפעיל
7. אנו לא נִנְיֵד עפעף.	נ-ו-ד הפעיל	8. מחר נִשִּׁיב לכם את הספר.	ש-ו-ב הפעיל
9. אל תִּשְׂימוּ את הכד במרכז החדר.	ש-י-מ קל	10. הם יִגִּילוּ וישמחו לשמע הבשורה.	ג-י-ל קל
11. אל תִּרְבְּנה בגלל דבר פעוט כל כך.	ר-י-ב קל	12. הנערות תִּשְׂרְנה במקלה.	ש-י-ר קל
13. הנערה תִּשִּׁיט את הספינה למזח.	ש-ו-ט הפעיל	14. הם יִמִּירוּ את כספם.	מ-ו-ר הפעיל

תרגיל 2

ציינו את השורש ואת הבניין של הפעלים שלפניכם. (קל, הפעיל, נפעל – ע"ו/י)

1	בָּז	2	תִּסּוֹג	3	עָרִים	4	שָׁבְנוּ	5	נָעוּר
6	תִּשּׁוּט	7	הִצִּיף	8	לָמוּת	9	בִּשְׁתִּי	10	נָזַק
11	הִבֵּינָה	12	תִּטִּיסי	13	עָפוּ	14	נָדוּשָׁה	15	כָּן
16	לָרוּץ	17	מְכִינִים	18	מְבִינִים	19	הִלְנָתִי	20	מְעִיד
21	יְמוּג	22	זָזָה	23	נָדוּשׁ	24	לְהִטִּס	25	קָמוּ
26	נָלוּשׁ	27	נָלוּשׁ	28	מְקִימָה	29	חִשְׁתִּי	30	מְטִיסוֹת
31	לְהָרִים	32	הִשִּׁיט	33	קוּם	34	יִרִצוּ	35	יָרִיב
36	הִנִּיחוּ	37	יִנְיֵד	38	שָׁבְתִי	39	נְבוֹרָךְ	40	נְבוֹנִים
41	נָדוֹן	42	יְמוּגוּ	43	מְבִיאוֹת	44	לוּט	45	הִבִּיטָה
46	מְשִׁיבוֹת	47	דוּנוּ	48	הִשִּׁיחָה	49	לָשִׁים	50	מְרִיקָה
51	הַפּוֹן	52	הָאָר	53	הִכִּילוּ	54	תִּבִּיאוּ	55	תִּרְצְנָה

תרגיל 3 - תרגיל מסכם

חלק א - ציינו את השורש ואת הבניין של הפעלים המודגשים. (כל הגזרות)

מ-ו-ר הפעיל	2. הם המירו את כספם למטבע מקומי.	ל-ו-נ קל	1. אתמול לא לנו בביתנו.
ט-ו-ל הופעל	4. הביצה הוטלה לתוך הקן.	ש-י-ח פיעל	3. אין משיחין בשעת הסעודה.
א-ו-ת נפעל	6. הוא נאות לבקשתי.	מ-ר-ק פיעל	5. היא ממרקת את כלי הכסף.
ט-ל-א פועל	8. המכנסים טלאו .	א-פ-י"/ה קל	7. אנו נאפה עוגות.
ד-ו-ש קל	10. הם זדושו בעניין.	צ-ו-פ הופעל	9. העמק הוצף .
נ-ו-פ פיעל	12. הם נופפו בידם לשלום.	טע"/י/ה הפעיל	11. הוא יטעה אותי.
ה-ד-ק פיעל	14. ה דקתי את הניירות.	על"/י/ה קל	13. הוא יעלה למעלה.
על"/י/ה הפעיל	16. הילד יעלה את המצרכים הביתה.	הז"/י/ה קל	15. חדלו להזות .
י-צ-ג פועל	18. אנו ניצג על ידי עו"ד.	נ-צ-ח פיעל	17. הוא נצח אותי.
כ-ו-נ נפעל	20. ה כונו לתחרות.	ינ"/י/ה הפעיל	19. אל תונו את העניים.
ע-ו-ד הפעיל	22. היא מעידה במשפט.	צ-ו-ק הפעיל	21. אחי הציק לי.
פ-ר-ז פועל	24. העמק מפוז .	ענ"/י/ה נפעל	23. העני לי!
ספי"/ה נפעל	26. האחים נספו בתאונה.	דד"/י/ה פיעל	25. השחקן מדדה על רגל אחת.
נ-כ-ר נפעל	28. נפרים דברי אמת.	נ-ב-ל קל	27. הפרחים יבלו בחום הזה.
י-ב-א פיעל	30. הוא מיבא מוצרים מסין.	י-צ-ב פיעל	29. אנו ניצב את התמונה על הקיר.
א-ר-ע פיעל	32. המפגש ארע אתמול.	ק-ו-מ קל	31. הן תקמנה ממקומן.
י-כ-ל קל	34. האם נוכל לבוא אליכם?	ר-ו-ע הפעיל	33. אנו נריע לחברינו.
ש-י-מ קל	36. שמתי ספל על השיש.	גל"/י/ה פיעל	35. גלו תעוזה.
נ-ש-א נפעל	38. ההר נשא אל על.	י-ש-ר הפעיל	37. היא מישירה מבט.
חל"/י/ה התפעל	40. הילדים מתחלים .	של"/י/ה נפעל	39. הדגים נשלו מן המים.
נ-ג-ש נפעל	42. נגשתי למנהל לשוחח על הטיול.	נ-ש-ל פיעל	41. נשלו אותי מנכסיי.
בכ"/י/ה פיעל	44. היא מבכה על מות אמה.	ת-כ-נ נפעל	43. יתכן מחר גשם.
ד-י-נ התפעל	46. חדלו להדין!	נ-ג-ה הפעיל	45. נגיה את הספר.
נ-ג-ד הפעיל	48. אנו נגיד להם הכול.	מ-ג-ר פועל	47. הכוחות מגרו .
ב-י-נ הופעל	50. כוונתך הובנה על ידי כולם.	ו-כ-ח נפעל	49. אתן תוכחנה בדבר.
ג-ו-ר קל	52. הם גורו בבניין הסמוך.	ק-י-נ פיעל	51. האישה קוננה על מות בעלה.
ט-ו-ב הופעל	54. מצבו ה וטב לאחרונה.	ג-ו-פ הפעיל	53. אני מגיפה את התריסים.
ל-ו-ש קל	56. האופים ילושו את הבצק.	נ-ו-ב הפעיל	55. מחקרו ה ניב תוצאות מפתיעות.
כ-ו-נ התפעל	58. אנו מתכווננים לבחינת הבגרות בלשון.	ס-ו-ג נפעל	57. הצבא נסוג מעמדותיו.
מ-ו-ר הפעיל	60. מילה זו תמייר את המילה השגויה.	ק-ו-מ התפעל	59. הם ה תקוממו נגד הפגיעה בשכר.

חלק ב - בחרו את התשובה המתאימה על פי הנדרש בכל סעיף וסעיף.

1. מהו הפועל היוצא דופן מבחינת השורש והגזרה?
א. רָץ ב. מְתַרוֹצֵץ ג. רוֹצֵחַ ד. הַרְצוּ
2. איזה פועל בנוי מהשורש **ב-י-נ** בבניין הופעל?
א. בְּנִיתִי ב. מְבַנֶּה ג. הַתְּבוֹנֵן ד. יוֹבֵן
3. איזה פועל יוצא דופן מבחינת הגזרה?
א. הוֹקֵם ב. הוֹסֵר ג. הוֹרֵד ד. הוֹכֵן
4. איזה פועל ניתן לניתוח כפול? (שני שורשים שונים)
חברו שני משפטים שיבהירו את שני הניתוחים השונים.
א. הוֹשֵׁב ב. הוֹאֵר ג. הוֹבֵל ד. הוֹטֵס
5. איזה פועל אינו ניתן לניתוח כפול? (שני שורשים שונים)
חברו שני משפטים לכל יתר הפעלים שיבהירו את הניתוחים השונים.
א. רָצָה ב. חָסָה ג. שָׁבָה ד. פָּנָה
6. איזה פועל אינו שייך לבניין הופעל?
א. מוֹפָץ ב. מְכַר ג. מְשַׁמָּץ ד. מְזַג
7. הנערים **שָׁטִים** בסירה, ומזג האוויר **מְשַׁטָּה** בהם. **ש-ו-ט קל נסתרים הווה** **ש-ט-י/ה פיעל נסתר הווה**
הפעלים נבדלים - א. בבניין בלבד. ג. בשורש ובבניין בלבד.
ב. בשורש בלבד. ד. בשורש, בבניין ובגוף.

8. נתחו את המשפטים שלפניכם לשורש ולבניין.

1. מחקרה הניב תוצאה חשובה.	נר"ב הפעיל	13. אחי הציק לי.	צו"ק הפעיל
2. אתמול לא לנו בביתנו.	לר"נ קל	14. השחקן מדדה על רגל אחת.	דד"י/ה פיעל
3. אין משיחין בשעת הסעודה.	שי"ח הפעיל	15. הפרחים יבלו בחום הזה.	נב"ל קל
4. חדלו להזות.	הז"י/ה קל	16. אנו ניצב את התמונה על הקיר.	יצ"ב פיעל
5. הוא נצח אותי.	נצ"ח פיעל	17. אנו נריע לחברינו.	רו"ע הפעיל
6. אל תונו את העניים.	ינ"י/ה הפעיל	18. גלו תעוזה.	גל"י/ה פיעל
7. הם המירו את השי שקיבלו.	מו"ר הפעיל	19. היא מישירה מבט.	יש"ר הפעיל
8. הם דושו בעניין.	דו"ש קל	20. מחר יתכן גשם.	תכ"נ נפעל
9. הדקתי את הניירות.	הד"ק פיעל	21. הוא מיבא מוצרים מסין.	יב"א פיעל
10. הילד יעלה את המצרכים למדף.	על"י/ה הפעיל	22. שמתי ספל על השיש.	שי"מ קל
11. הפונו לתחרות.	כו"נ נפעל	23. נגיה את הספר.	נג"ה הפעיל
12. העני לי!	ענ"י/ה נפעל	24. המפגש ארע אתמול.	אר"ע פיעל

תרגיל 4

לפניכם משפטים, ובהם מילים מודגשות:

א. הופעל	א. 1 י-ש-ב	5 ס-ו-ר
ב. 2 ש-ו-ב	6 צ-ו-פ	
3 ש-ו-ט	7 י-ב-ל	
4 י-ש-ט	8 א-ו-ר	
ג. גזרת נפ"ו: י-ש-ב, י-ש-ט, י-ב-ל	ג. גזרת נע"ו: ש-ו-ב, ש-ו-ט, ס-ו-ר, צ-ו-פ, א-ו-ר	
ד. הציפה	ה. מובילה	
1. הנערה תושב במקום המיועד לה.
 2. הנערה תושב לבית הוריה.
 3. הסירה הושטה ללב ים.
 4. ידו הושטה לשלום.
 5. התמונה הוסרה מהקיר.
 6. החצר הוצפה מים.
 7. הקבוצה מובלת את היעד.
 8. החצר מוארת באור יקרות.

א. מהו הבניין המשותף לכל הפעלים המודגשים?

ב. ציינו את השורש של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

ג. מיינו את הפעלים לפי גזרותיהם. תנו כותרת לכל קבוצה.

ד. מהי הצורה הפעילה של הפועל הוצפה?

ה. מהי הצורה הפעילה של הפועל מובלת?

צפתה, הציפה, צפה, תפיצי
מבלה, מתבלה, מובילה, מתבללת

תרגיל 5

- א. לפניכם קבוצות של פעלים. בכל קבוצה בחרו את הפועל היוצא דופן מבחינת השורש, וכתבו מהו השורש שלו.
 ב. כתבו מהו השורש המשותף לשאר הפעלים.

	השורש	השורש המשותף לשאר הפעלים
1. שָׁבְתִי	יִשְׁבְּתִי	יָשׁוּבוּ
2. מְרִיקָה	מְרַקֵּן	מְמַרְקֵן
3. יִשְׁטוּ	יִשְׁטוּ	יִשְׁטוּ
4. נְפֹצוּ	מְפִיצִים	מְפַצֵּץ
5. מוֹעֵר	מְתַעֵרֵר	נְעוּר
6. סוּרוּ	יִסְרוּ	נָסַר
7. הַעִידָה	מְעִידִים	הוֹעֵד
8. שָׁרְנוּ	הַשִּירוּ	שָׁרֵי
9. מִתְנַיִם	מְתַנַּעֵעַ	נִוְעוּ
10. תִּכְנֶה	כְּנִי	מְתַכְנֵת
11. צָלִינוּ	נְצַלִינוּ	יִצְלוּ
12. תִּשְׁרוּ	הַשְׁרֵתָה	נִשְׂרוּ

תרגיל 6 - דיוקי הגייה

בחרו את הפועל המעיד על הגייה נכונה.

1. חבריי יצאו מְעוֹדְדִים / מְעוֹדְדִים מן המפגש.
2. הם מְסִירִים / מְסִירִים את המחצה.
3. האזור לוֹטָה / לוֹטָה בערפל.
4. מצב רוחו מְרוּמָם / מְרוּמָם לאחרונה.
5. דבריו הֶחְכִּמוּ / הֶחְכִּמוּ אותנו, וכעת אנו מְבִינִים / מְבִינִים את הנושא.
6. אל תִּירָה / תִּירָה ברובה לפני שנספיק לְהִתְחַבֵּא / לְהִתְחַבֵּת.